

GRECSÓ KRISZTIÁN

Tánc a paszullyal

TESTIDEGEN JÁTÉK EGYSZERI ALKALOMRA *

Név?, születés?, ilyesmi?; megvan!, mondtam már, drága uram, hogy beírtam. Én inkább arra lennék kíváncsi, hogy ide, a bizonyos „történet” rovatba, ha meg nem sértem, ide mit kell beírni. Értem. Akkor nem írok semmit. Tessék, vigye, diktálom. Nekem így is jó, fáradt vagyok; annyira, de annyira elcsigázott, hogy nem is emlékszem, mikor voltam ilyen lerobbant állapotban utoljára. Szóval a *történet*. Reggel a körzeti adást hallgatom mindig, és mintha bemondta volna Balogh Jócó a nevemet a rádióba. Füst volt és égett gumi szag, vadul sercegett a forró kávéfőző a mosogatóban, odaégettem a kávé, s a kavarodásban nem tudtam a hírekre figyelni. De az volt az érzésem, tudja, mintha a kesernyős füst mögül, a hűtő tetején szendergő kiserádióból a nevemet hallottam volna. Szóltottak. Mire föl tudtam hangosítani a készüléket, már egy abszurd közlekedési balesetről beszélt egy másik műsorvezető, mély és alázatos volt a hangja: tragikus, ismételte. Próbáltam kiszellőztetni, a lakást és az agyamat is, de nem tudtam huzatot csinálni. Egy rémálommal nehéz lett volna megmagyarázni szétszórtságom, a tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy sokszor ennyit elbírok – egész éjszakás hajszától, erőszaktól, gyilkolástól nem kókadok ennyire. Be akartam telefonálni a színházhoz, hogy ne aggódjanak, próbáljanak csak, ma nem megyek, nem bírok, különben is ott a rendező, végre vegye a kezébe az ügyeket, ne kelljen mindent a direktornak vinni a hátán, de nem vette fel senki. Ettől meg olyan ideges lettem, hogy be kellett kapnom három szem Andaxint, s dühöngve, csapkodva mégis öltözni kezdtem, kirúgom a portást, gondoltam, talán még kiabáltam is magamban, mikor motozást hallottam az ajtónál. Előbb azt hittem, a villanyórát olvassák le a folyosón, de aztán tisztán halottam, hogy az én ajtómon kaparásznak, kikiabáltam, hogy na, mi van, szemét banda... Jó, jó, tartózkodom a csúnya szavaktól. Különben is, ön írja, azt pingál oda, amit akar. Akkor szemét törölve. Tehát natúre kikiabáltam, de azok csak szorgoskodtak tovább, a leselkedőn át láttam, hogy a gondnok az. Az én színházam gondnoka. És egy kalapácsra emlékeztető szerszám van a kezében.

---

* Ez a tárcanovella a világirodalom szigorlat előtti lázálmos készülés „melléktermékeként” született, ezért természetesen Fried István tanár úrnak ajánlom, szeretettel.

És Isten az atyám... már bocsánat, ezt talán lehet... szóval komolyan mondom, ebben a szent pillanatban... nohát, elénézést, ennyire szakrális a szókin-csem... hogy ekkor jutott eszembe, hogy annak a férfinak is, aki a nagypapám foteljében ült keresztbe tett lábbal, mikor fölriadtam az éjszaka közepén, annak is éppen ilyen szerszám volt az egyik kezében. Jellemző, szomorú dolog ez, semmi madlen, annál inkább kőműveskalapács, ilyen az én emlékezetem, drága uram, de ezt ön bizonyára jobban tudja. Mindenestre annyira meglepett, hogy ilyesmire képes vagyok ráfelejtetni, hogy le kellett ülnöm végiggondolnom az éjszakát.

Mi nem érthető ezen? Ön nem lepődött volna meg? Hogy reggelre kelve elfelejtette éjjeli kalandját. Hát még hogy efféle...

Ugyanis azzal kezdte a fotelomban üldögélő idegen férfi, hogy a saját belemre fog fölakasztani, a saját vastag belemre, amit akárhol is húz ki, mindenféleképpen kellemetlen lesz... Ne haragudjon, uram, ez már prűdéria, nem tudom finomabban mondani. A bél az bél. Tehát azt mondta, úgy fogok fulladozni, hogy közben a szemem előtt rángatózok én magam, már a belem; kiváló multság lesz. Aztán, talán hogy megnyugodjak, hozzátette, semmi ok az izgalomra, le fog vágni, mielőtt beadnám a kulcsot, só, lássam, kivel van dolga, a beleimet is visszatuszkolja a helyére. Azon röhögött, hogy ez ilyenkor nehezen szokott menni, mert azt föl nem foghatom, milyen praktikusnak van oda eredendően behajtogatva, és az eredetét lehetetlen utánozni. Művészember vagyok, de ebben nem volt igaza. Ezt teljesen el tudtam képzelni. Tudom, hogy nincs az az Isten... jól van, na, ne nyafogjon már, azt ilyet hagyja ki, egyszerűen: *törlés*... hogy minden baj nélkül vissza lehessen tenni a beleimet egy ilyen szörnyűség után.

Megcsapollak, sziszegte, kiszívom belőled az utolsó csöpp vért is.

Micsoda, kiáltottam föl, ezt nem gondolhatja komolyan.

De, felelte, komolyan gondolom.

Érdekes, hogy még akkor is fantáziátlan az ember, mikor az élete forog kockán. Azt mondtam neki, miután fölajánlotta, hogy kiszívja belőlem az utolsó csepp vért is, hogy ezt nem gondolhatja komolyan, írja csak le, uram hogy erre az idegen meg azt felelte, hogy de, komolyan gondolja.

Ugy fogom kiszívni, mondta, mint egy kutyáét.

Gondoltam, amíg rendesen föl nem mérem a terepet, megpróbálok időt nyerni. Tereltem. Tehén, kutya, madár, ló és cica, minden volt már, igaz?

Még hogy, felelte, és mit gondolsz, tavaly télen ki akadályozta meg Erdélyben, hogy elszaporodjanak a farkasok?

Kedélyeskedtem. Na, ne hazudjon, öregem, tán csak nem ön?

Fiacskám, ha én kiszáryalok a bihari havasokba, képes vagyok egy ló vérét leszívni fél óra alatt, de csontszárazra!

Ez volt az első végpont. Végpontból sajnos sok van. Jegyezze csak fel, ez volt az első. Ez már tényleg kezd nevelés lenni, feleltem.

Különben nem szeretem a lóvért, folytatta, mintha meg se hallotta volna, miről beszélek, nem elég testes, közben meg túl édeskés. Egyébként bármivel beérem, de csak, ha nagyon rossz a kedvem.

Ha nagyon rossz?

Igen, az, mint most is, hogy egy ilyen fafejjel kell megértetnem, hogy kínok kínjával fog meghalni.

Végem lesz, vágtam rá erre, értem én. De igazából éppen ekkor támadt föl bennem a remény. Hogy talán van esélyem, ha valahogyan időt nyerek. Van-e olyan állat, amelyiknek a vérét végképp nem szereti, kérdeztem.

Az egyetlen, amivel nem vagyok kibékülve az a macska. Főleg azért, mert a macskák közül rengetegnek van fehérvérűsége, meg mindenféle bogaraik is szoktak lenni.

Utálatos, mocskos dög mind, helyeselttem.

Azok, de elég legyen!...

Őn itt nem értheti meg, nem érezheti át igazán, hogy milyen mikor fagygyúvá dermed a halandóban a vér. Beírja a *történet* rovatba, gondolom beírta már ezerszer, de még egyszer sem gondolkodott el rajta. Akkor sem, mikor ugyanerre fölhívta valaki a figyelmét. És akkor sem, mikor a fölhívásra is figyelmeztette valaki. A következő története közben már arra sem emlékszik, hogy én azt mondtam, félek. Ott feküdtem pizsamában, gyötrően szorított a szükség, és egy idegen, aki Isten tudja hogyan jutott be a lakásomba, azt mondta, hogy akkor most kihúzza a beleim, ha nem is a számon, de valahol, csak azért, hogy aztán visszategye, és egy jó nagyot igyon a véreimből. Önnek ez nem furcsa? Ezt csak úgy írja? Mondja, ez egy átlagos *történet*? Szoktak ilyenek lenni? Nap mint nap? Nohát. Akkor nem háborogok. Mondom. Szóval a férfi azt mondta, elég, és erre én is elhallgattam. De nem mozdult. A feje lógott, őszes haja ráborult a homlokára. Ezüstdrótok, gondoltam, mikor láttam, hogy a fakó szálak visszatükrözik az utca fényeit. Komolyan mondom, szabályosan elgyengült, összeesett, feje a saját vállán. Talán el sem hiszi, hogy csak ekkor láttam meg, milyen hatalmas ember. A csönd még feszítőbb volt, mert hagyott időt. Aztán egyszerre hátrébb gurult vele a nagyapám fotelje. Egy métert, nem többet, hátrébb. A padlóból nőni, serkenni, magasodni kezdett egy fa, vagy talán nem is fa, egy növény, borsó, vagy bab. Nőtt, mindenesetre, és volt rajta termés. Hamar fölismertem: infúziós üvegek fújódtak föl, szabályos, formás infúziós üvegek, s mintha lötyögött is volna valami bennük. Az előbbi beszélgetés hatására mást föl se tudtam tételezni, mint hogy vér, tehén, kutya, madár, ló vagy cica vér, esetleg mind, keverve, ebből is, abból is egy kicsi.

Táncolj vele, üvöltött rám.

Teljesen megrettentem. Kivel?

A paszullyal!

A mivel?

Hát azzal ott lenn, ne értetlenkedj már,...

Ha nem akarja, ne írja bele, de elmondom. Nehéz táncolni egy infúziós állvánnyal, mert lötyögnek rajta a vézacskók. Hozzáérték a bőrhöz, némelyik, bűdös volt, és nedves. Totyogtam, toporogtam, lépegettem előre-hátra.

Ez a haláltáncod, mondta, és a te véred lötyög ott a paszuly óriási hüvelyekben, kivétel a fölső, mert az az agyad, azért is konyul le egy kicsit a teteje, pedig, táplálták, öntözték, elhiheted, de hát, ha nem is sokkal, egy minimálissal nagyobb a súlya, mint a véremé.

Nem szégyellem, bevallom önnek: ekkor már könyörgőre fogtam, de hiába, sodródtam vele, vitt ennek az idegennek a korlátoltsága, agressziója, akarata.

Imádkoztál már, kérdezte megint úgy, akárha süket lenne. Csak most még átszellemültebben beszélt, mint eddig, és még mélyebb hangon.

Micsoda?

Azt kérdeztem, imádkoztál már? Ha nem is szoktál, tegyük föl, most kellene.

Nem szoktam, és nem is akarok, most se, egyáltalán se!

Mert szerinted nem az Isteni erő irányítja a világot?

A mi a mit, kérdeztem.

Tegyük föl, hogy te azt hiszed, fontos ember vagy, elkezded irányítani a dolgokat, dirigárod embertársaid életét, aztán egyre jobban rákapsz az ízére...

Rákapok?

...És akkor egyszer csak kiszívják a véred.

Már megint ez, kiáltottam föl.

Igen, kiszívom a véred, és ezzel befellegzett az irányításnak. Ha valami csoda folytán meg tudnak menteni, tudom, hogy lehetetlen, de azért tegyük föl, akkor sem érdekel majd senki sorsa többé. Észreveszed, hogy hazudoznak neked az orvosok, egy teljes vér-leszívást úgysem lehet túlélni. Egyiket hívod a másik után, végül kuruzslókat parancsolsz oda, tán még jósnőket is. Persze, mint mondtam, mindez csak fikció, mert úgysem lehet...

Istenem, mi a fenéről beszél, miféle jósnőket?

Mind a három egyformán céltalan lesz, te is tudod...

Föladtam. Ez volt a második végpont, uram, amit még mindig túl lehet lépni. Írja le: második végpont. A színház is ilyen, a rossz előadásnál is van még egy kicsit rosszabb. Igaza van, feleltem neki, céltalan. Olyan volt a hangom, mint akinek már minden mindegy. És minden mindegy is volt. Lassan már csak arra figyeltem, hogy mennyire megváltozott a hangja, nem csak mélyült, de a stílus is más lett, másképpen volt idegen. Nem csak fenyegető volt, mint eddig, hanem kioktató is.

...És hamarosan elérkezik a tragikus vég, te, aki eddig azt hitted, fontos vagy, mozdulatlanul fekszel egy faládban, és csak a körmöd nő még egy kicsit. De, hogy vigasztaljalak, elmondom, a másmilyen vég is csak vég.

Az is, kérdeztem.

Tudod, innen nézve, kicsiségnek tűnik, de azért elmondom, hogy vigasztaljalak megint, van olyan, aki még azt sem tudja megvalósítani, amit te. Hogy igazából semmi, de legalább valaminek érzi magát. Van olyan, aki csak földeli el a napokat, egyiket a másik után, aztán meg őt földelik el a napok. Mert hogy, hogy nem, egyszer csak elbotlik és a villamos alá esik.

Hallottam, hogy elpattan valami a fejemben.

Üvölni kezdtem. Mi a fenéről beszél? Kicsoda maga egyáltalán, mit keres itt?

Nyugodj meg, barátom, mondom, levágják a fejét.

Kinek, kérdeztem sírva.

De nem az ellenség soraiból valaki, és nem is én, kinek pedig okom lenne rá, ezt te is tudod, hanem egy fiatal boltos nő egy Coop-áruházból.

Egy Kúp áruházból?

Igen onnan. És ha megkérdeznéd tőle, mit fog csinálni holnap hajnalban, azt felelné, a Nagyállomásra fog tartani, hogy villámgyorsan elhagyja a várost. Pedig, ez sajnos lehetetlen, mert Annácska, a Nagyáruház fiatal dolgozója már megvette Vénusz márkájú napraforgó olaját. Sőt, nem csak megvette, hanem rövidesen ki is önti...

Tudja, nem tudom, meddig tartott ez az őrült, kegyetlen és logikátlan dialógus, talán fél óra, talán több. Mindenesetre végiggondolni, visszaidézni egészen biztosan hosszabb volt. A felidézett idő mindig vontatottabb mint az eredeti. Amikor reggel mindezt végiggondoltam, az ajtónál már nem motozott senki. Igazából rá is felejtettem, újra levetkőztem, zuhanyozni indultam, azzal a nyugalommal, hogy rájöttem, miért vagyok ennyire letaglózva. Hát ezért! Ez egy kicsit könnyedebbé és fesztelenebbé tett, de a reggeli Krónikában újra híreket mondtak, és mintha ismét hallottam volna a nevemet, és hogy valakit egy színház a saját halottjának tekint. Újra füst lett és égett gumi szag, vadul sercegett a valami, így megint csak egy érzés volt az egész, mintha a kesernyés füst mögül, a hűtő tetején szendergő kisorádióból a nevemet hallottam volna. Nahát, gondoltam, folyamatosan szólítanak, egy mély és alázatos hang beszél hozzám, tragikus, ismételési. Minden üdeségem és frissességem elillant, sőt, most már a rémálommal is nehezebben boldogultam, meginogtam, valóban bírom-e én az efféle éjszakákat, ahol egy idegen látogatása után még egész éjjel rémségeket álmodom.

A rémálmomat is mondjam el? Nem elég az idegen látogatása? Mennyi hely van azon az adatlapon, ha meg nem haragszik? Hová fér ez a sok minden? Mindegy. Ahogy gondolja, uram, mondom.

Szóval az álom ezek után. Eltűnt a vérszívó idegen, ahogy jött, három Andaxin, ugyanennyi Valeriána. És bele az álomba. Helyszín: a nagyállomás. Biztosan tudja, egy villamossín hasít keresztben az állomás előtt, merőlegesen meg egy hosszúnak tűnő utca verődik neki egyenesen az épületnek. Ezt az utcát nem olyan messze már keresztezi a villamos vonal, ugyanis az állomásonál van a fordulója. Elindultam, éppen a Tóth kocsmá előtt haladtam el. Ahogy megláttam a sít, rögtön észrevettem szemben egy ismerős járású alakot is. Felém tartott. Úgy tűnt, én is ismerős vagyok neki, kiszúrt, lelépett a járdáról, és elindult. Egyre határozottabban jött, nekem meg elkezdett remegni a fejem, mintha csak ezzel akarnék üzeni, hogy akárki is vagy, haver, lassíts, mert jobbról közeledik errefelé az egyes villamos, de hang, fogalmam sincs, miért, nem jött ki a számon, ő meg csak jött, egyébként ettől kezdve úgy fölgyorsult minden, hogy alig tudok fölidézni valamit belőle, arra emlékszem, hogy ismeretlen ismerősöm jött, és hirtelen megcsúszott, akkorát vágódott, akárha jégpálya lett volna alatta, hallani lehetett csontjai reccsenését, megpróbált fölállni, de valamiért nem sikerült, hiába igyekezett megkapaszkodni, nem, láttam, hogy beüti a tarkóját, ha nem is erősen, de bevágja a fejét, aztán sikerül egy kissé oldalt fordulnia, én meg álltam, mintha mélyen kapaszkodóim, indáim, gyökereim lennének, az ismerős figura közben őrjöngve próbálta kihúzni magát, engem meg a villamos csikorgó fékei, és az esztelen csilingelése még jobban odaszögeztek. Magamba. Végül egy sötét tárgy gurul felém. Aztán mikor fölismertem az arcot, mikor belenéztem azokba a dermedt szemekbe, az orr görbéjéről, a dagadt pofazacskókról, az elöl sötét fogakból, rájöttem, hogy mi az.

Nem, drága uram, nem mondom el, mi, pontosabban *ki* volt az. Egyszer azért, mert ön tudja. Mitöbb talán ezt az egész történetet ismerte. Továbbá meg azért, mert ízléstelenség volt a részükről, hogy a szemem láttára szögeltettek föl az ajtóra, egy kőműves kalapáccsal ráadásul, egy szegedi színházigazgató otthonának ajtajára, gyalázatos búcsú, szóhoz sem jutok..., Micsoda? Nem hagyom el a termet. Mégis milyen dolog, hogy három helyesírási hiba volt azon egy, szerencsétlen gyászjelentésen!